

**UCHWAŁA NR III/22/14
RADY GMINY ŻARY**

z dnia 30 grudnia 2014 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
na lata 2015-2017**

Na podstawie art.18 ust.1 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591 z zm.), oraz art.110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz.182 z zm.), oraz art.6 ust.1 i 2, ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 nr 180.poz.1493) **Rada Gminy Żary**

u c h w a ł a, c o n a s t ę p u j e:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2017, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żary oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01.01.2015r.

Przewodniczący Rady Gminy

Marian Peszek

Załącznik do Uchwały Nr III/22/14

Rady Gminy Żary

z dnia 30 grudnia 2014 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2015 - 2017**

I. WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które choć odwieczne dopiero od kilkunastu lat istnieje

w świadomości społecznej w naszym kraju i staje się przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań zaradczych.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Sprawcy przemocy są bezwzględni - zniewalają swe ofiary, stosując wobec nich groźby i demonstracje swej siły. Natomiast ofiary w obliczu przemocy są zwykle bierne, rzadko sięgają po asertywne, a nawet agresywne formy zachowania. Ich wyróżniającą się cechą jest silne poczucie winy i przypisywanie sobie odpowiedzialności za akty agresji. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w dorosłym życiu. Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej

i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede

wszystkim do: ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni,

policjanci ,pracownicy wymiaru sprawiedliwości).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2017w Gminie Żary jest zgodny z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. oraz w oparciu o następujące ustawy:

- ustawę z dnia 15 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawę z dnia 13.09.2011 w sprawie procedury „Niebieskiej Karty”
- ustawę z dnia 09.06.2011r. ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej

- ustawę z dnia 09.06.2014r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

I. Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **przemoc** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszających godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Najczęściej występujące formy przemocy to: przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna i ekonomiczna. Wszystkie formy przemocy mogą wzajemnie się uzupełniać i przenikać.

II. Diagnoza stanu problemu przemocy na terenie Gminy Żary.

Z przeprowadzonej diagnozy w 2014 wśród mieszkańców naszej gminy dotyczącej występowania zjawiska przemocy można zauważyć, że większość dorosłych (68%) przyznaje, że w ich domach zdarzają się różnego rodzaju konflikty, sprzeczki lub awantury.

Zbadanie zjawiska przemocy jest dość trudne. Często bowiem ofiary agresji nie przyznają się do tego, co może być spowodowane, między innymi, racjonalizacją, usprawiedliwianiem sprawców, obwinianiem siebie. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w naszej gminie. Osoby badane podczas ankiety stwierdzili, że znają osoby ze swojego środowiska, które doświadczają przemocy fizycznej tj 28,7% badanych natomiast 34,7% badanych stwierdziła, że zna osoby z swojego środowiska, którzy doświadczają przemocy psychicznej.

Skala zjawiska przemocy zdaje się być stosunkowo poważna, jeśli weźmie się pod uwagę, że istnieją osoby, które doświadczają przemocy, natomiast nikt o tym nie wie. Przemoc psychiczna i fizyczna w rodzinie jest poważnym problemem społecznym. Jak widać również stanowi ona problem w gminie Żary.

Większość mieszkańców gminy wie, gdzie należy się zgłosić, do kogo udać, jeśli mają wiadomość o osobie, która jest ofiarą przemocy - 77,2% pozostałe 22,8% należałoby poddać edukacji w tej kwestii.

Zdecydowana większość osób (68%) uważa, że nic nie usprawiedliwia stosowania przemocy wobec innych osób. Zaledwie 2,9% uznało możliwość zaistnienia takich warunków nie liczni mieszkańcy nie mieli swojego zdania.

Pocieszający jest fakt, iż społeczeństwo naszej gminy posiada wiedzę na temat kar fizycznych wobec dzieci.

„Stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.”

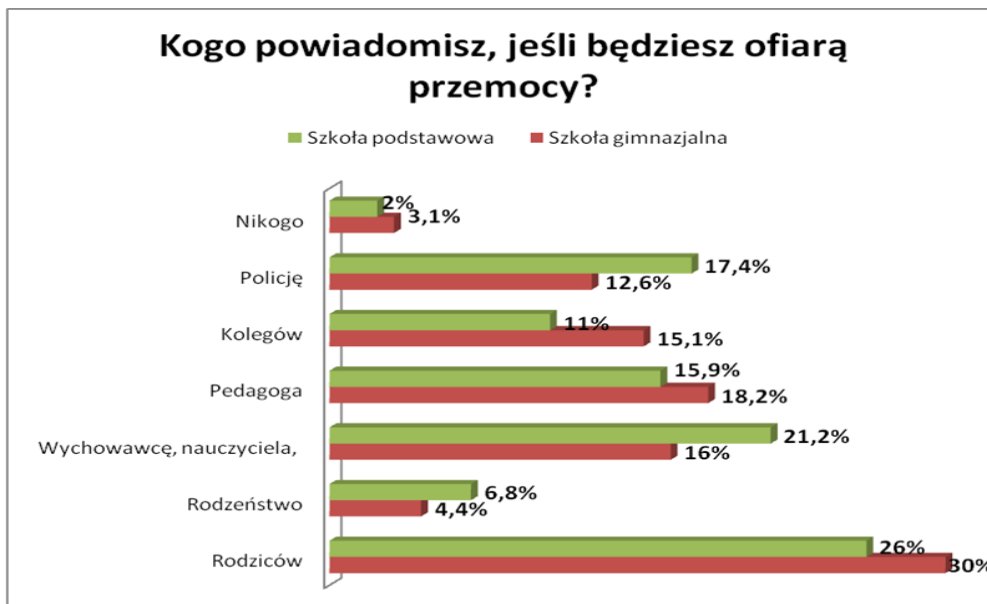
Tak – 11,9% Nie – 88,1%

	Kobiety	Mężczyźni
Tak	3,5%	22,7%
Nie	96,5%	77,3%

Przedstawiona tabela znakomicie odzwierciedla nam, iż świadomość osób dorosłych jest coraz wyższa. Należy dążyć aby zniwelować całkowicie zjawisko przemocy wobec dzieci.

Zadawalający jest również fakt minimalizowania zjawiska przemocy w szkole. 13,2% uczniów szkół podstawowych, 20% uczniów szkół gimnazjalnych wskazuje, że przemoc jest umiarkowanym problemem w szkołach w gminie Żary. Warto dodać, że wśród wszystkich uczniów szkół podstawowych jak i gimnazjum 20% to uczniowie którzy boją się starszych kolegów czy koleżanek. Poprzez programy edukacyjne, szkolenia należy dożyć aby otoczenie rówieśnicze nie wykazywało zachowań przemocowych.

Dzieci jak i młodzież szkolna doskonale wiedzą kogo mają powiadomić w przypadku jeśli sami zostaną ofiarą przemocy. Najlepiej odzwierciedla niżej przedstawiony wykres.

Na podstawie otrzymanych rezultatów wskazanych w Diagnozie można stwierdzić, że **istnieje znaczny odsetek rodziców niestosujących kar wobec własnych dzieci**. W szkołach podstawowych wyniósł on 40,7%, w gimnazjach 28,6%. **Z jednej strony brak stosowania kar w wychowaniu dzieci może świadczyć o braku konieczności takich zachowań bądź łagodnej i liberalnej postawie rodziców. Z drugiej strony może być również dowodem zbyt pobłażliwych zachowań rodziców w sytuacji, kiedy pewne rodzaje kar (w postaci pozbawienia przywilejów) wydają się potrzebne w procesie wychowania dzieci.** Kary, jeśli już występują, to najczęściej przybierają formę różnego rodzaju zakazów. Do stosowania przez rodziców kar fizycznych w postaci bicia przyznało się 3,4% uczniów szkół podstawowych oraz 5,4% gimnazjalistów.

- a) Problemem środowiskowym w gminie Żary jest przemoc. 28,7% ankietowanych przyznała, że zna osobę ze swojego środowiska doświadczającą przemocy fizycznej, a 34,7% badanych zna osobę ze swojego środowiska doświadczającą przemocy psychicznej. Ponadto 22,8% respondentów odpowiedziało, że zna przypadki bicia dzieci przez ich rodziców czy opiekunów. Należy podkreślić, że większość badanych (77,2%) posiada wiedzę na temat instytucji, do których należy się zwrócić, by pomóc osobie, która jest ofiarą przemocy.
- b) Problemem w gminie Żary są przypadki agresji i przemocy, z jakimi młodzi ludzie spotykają się w środowisku szkolnym i pozaszkolnym. Do znajomości osoby z otoczenia, która doświadcza przemocy ze strony rodziny lub otoczenia rówieśniczego, przyznaje się 27,8% badanych uczniów szkół podstawowych, 16,7% badanych gimnazjalistów.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa oraz dostarczania wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy, skierowanej szczególnie do krzywdzonych dzieci.

II. WSTĘPNE ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy
- za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy
- nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka
- nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy
- rozumienie reakcji ofiary
- podstawowymi zadaniami jest zatrzymanie przemocy

2. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493), do zadań własnych gminy w tym zakresie należy w szczególności:

1. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wraz z ochroną ofiar przemocy w rodzinie.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w ośrodkach wsparcia.
4. Działanie edukacyjne służące wzmocnieniu opieki opiekuna, wychowawców, rodziców w środowiskach zagrażających przemocą w rodzinie.

III. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. ***Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie***

Zadania:

1. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku
2. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie
3. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie
4. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach
5. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym
6. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie
7. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy
8. Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań

2. ***Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie***

Zadania:

1. Kierowanie ofiar przemocy do prawnika i psychologa działającego w Punktach konsultacyjnych
2. Współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, domy samotnej matki
3. Określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk
4. Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy
5. Kierowanie na grupy wsparcia ofiar przemocy
6. Praca socjalna z osobami doznającymi przemocy

3. ***Podniesienie poziomu wiedzy umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie***

Zadania:

1. Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy

w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej. W tym celu przeprowadzane będą obok szkoleń resortowych wspólne szkolenia służb udział w szkoleniach, konferencjach tematycznych

4. *Zmianapostawy mieszkańcówwobec przemocy w rodzinie poprzezdziałania informacyjno –*

Edukacyjne

Zadania:

1. Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności

2. Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie

3. Umieszczenie informacji na stronach internetowych

4. Spotkania informacyjne z mieszkańcami Gminy

5. Działalność punktu informacyjno –konsultacyjnego przy GKRPA

6. Praca specjalistów w zakresie diagnozy i pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej

7. Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy

8. Dyżury i spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego

IV. ADRESACI PROGRAMU

1. Ofiary i sprawcy przemocy.

2. Rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci.

3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z dziećmi (pedagodzy, psychologdy, nauczyciele, pracownicy socjalni, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, policjanci, pracownicy służby zdrowia).

4. Przedstawiciele władz lokalnych.

5. Społeczeństwo.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

· Ośrodek Pomocy Społecznej (zespół interdyscyplinarny)

· Komisariat Policji

· Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

· Szkoły na terenie gminy Żary (pedagodzy szkolni)

· Poradnia Psychologiczna - Pedagogiczno

· Służba Zdrowia.

· Punkt konsultacyjny.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Z budżetu Gminy Żary w ramach środków za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. W ramach środków własnych jednostek / w zakresie zadań statutowych i ustawowych/.

3. Ze źródeł zewnętrznych / w tym środki z Budżetu Państwa – programy /.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU

1. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

2. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie.

3. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
4. Pogłębienie wiedzy społecznej o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
6. Zwiększenie liczby osób profesjonalnie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz pomagającym ofiarom przemocy.
7. Zwiększenie skuteczności działania i dostępności do instytucji, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

VIII. MONITORING

Realizacja programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości. Ocenę realizacji poszczególnych działań programu w roku kalendarzowym dokonywać będzie Rada Gminy, po przedłożeniu stosownego rocznego sprawozdania przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach

Opracowała:

Maria Nowak

Kierownik GOPS